

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ДАЛЯ

Кафедра _____ будівництва, архітектури, геодезії та землеустрою _____

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

в.о. декана
аграрного факультету

Ілія МАРТИНЕЦЬ
“12” вересня 2022 р.

РОБОЧА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ

ЗЕМЕЛЬНЕ ПРАВО

(шифр і назва навчальної дисципліни)

Ступінь вищої освіти _____

Бакалавр

(бакалавр, магістр)

Факультет (назва)	Галузь знань (шифр і назва галузі знань)	Спеціальність (шифр і назва спеціальності)	Освітня програма (назва освітньої програми)
Аграрний	19 Архітектура та будівництво	193 Геодезія та землеустрій	Геодезія та землеустрій

Робоча програма навчальної дисципліни «Земельне право» для здобувачів вищої освіти денної та заочної форми навчання спеціальності 193 Геодезія та землеустрій.

«08» серпня 2022 року – 14 с.

Розробник:

Сібірічева Лідія Миколаївна, асистент кафедри будівництва, архітектури, геодезії та землеустрою

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри будівництва, архітектури та землеустрою
Протокол від «24» серпня 2022 р. № 1

В. о. завідувача кафедри
«24» серпня 2022 р.

Олексій ОВЧАРЕНКО

Схвалено проектною групою освітньої програми «Геодезія та землеустрій»

ВСТУП

Робоча програма навчальної дисципліни «Земельне право» складена відповідно до освітньої програми підготовки бакалавр галузі знань 193 «Геодезія та землеустрій» формує інтегральну, загальні та спеціальні (фахові) компетентності та програмні результати навчання, якими оволодіють здобувачі вищої освіти.

Мета вивчення навчальної дисципліни – виховання у майбутніх фахівців уміння і навичок аналізу норм земельного права, правового регулювання охорони і використання земель України, застосування отриманих умінь і знань у практичному житті.

Завдання вивчення дисципліни:

1. вивчення загальних підходів;
2. вивчення нормативної бази і закономірностей регулювання земельних відносин;
3. вивчення особливостей правового режиму окремих категорій земель формування правової компетентності студентів сприяла реалізація завдань дисципліни щодо володіння системою нормативно-правових актів для здійснення землевпорядних та кадастрових робіт, використання та охорони земель.

Навчальна дисципліна формує такі міждисциплінарні зв'язки:

дисципліни, що передують: «Українська мова», «Геодезія», «Фотограмметрія та дистанційне зондування», «Землевпорядне проектування», «Земельний кадастр»;

дисципліни, що забезпечуються: Дисципліни, що забезпечуються: «Землеустрій», «Державний земельний кадастр», «Протиерозійна організація території».

Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування та розвиток у здобувачів вищої освіти компетентностей та програмних результатів навчання відповідно до освітньої програми «Геодезія та землеустрій» спеціальності 193 «Геодезія та землеустрій».

Інтегральна компетентність (ІК): Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі з земельного права.

Загальні компетентності (ЗК):

- ЗК01. Здатність вчитися й оволодівати сучасними знаннями;
- ЗК02. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;
- ЗК03. Здатність планувати та управляти часом;
- ЗК04. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово;
- ЗК06. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.
- ЗК07. Здатність працювати автономно.
- ЗК08. Здатність працювати в команді.

Спеціальні (фахові) компетентності (СК):

- СК01. Здатність застосовувати фундаментальні знання для аналізу явищ природного і техногенного походження при виконанні професійних завдань у

сфері геодезії та землеустрою;

СК04. Здатність обирати та використовувати ефективні методи, технології та обладнання для здійснення професійної діяльності у сфері геодезії та землеустрою;

СК05. Здатність застосовувати сучасне інформаційне, технічне і технологічне забезпечення для вирішення складних питань геодезії та землеустрою.

СК06. Здатність виконувати дистанційні, наземні, польові та камеральні дослідження, інженерні розрахунки з опрацювання результатів досліджень, оформляти результати досліджень, готувати звіти при вирішенні завдань геодезії та землеустрою;

СК07. Здатність збирати, оновлювати, опрацьовувати, критично оцінювати, інтерпретувати, зберігати, оприлюднювати і використовувати геопросторові дані та метадані щодо об'єктів природного і техногенного походження.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПНР4. Знати та застосовувати у професійній діяльності нормативно-правові акти, нормативно-технічні документи, довідкові матеріали в сфері геодезії та землеустрою і суміжних галузей.

ПНР6. Знати історію та особливості розвитку геодезії та землеустрою, їх місце в загальній системі знань про природу і суспільство.;

ПНР12. Розробляти документацію із землеустрою, кадастрову документацію і документацію з оцінки земель із застосуванням комп'ютерних технологій, геоінформаційних систем та цифрової фотограмметрії, наповнювати даними державний земельний, містобудівний та інші кадастри.;

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

<u>Найменування показників</u>	<u>Галузь знань, напрям підготовки, освітній рівень</u>	<u>Характеристика навчальної дисципліни</u>	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
<u>Кількість кредитів 6</u>	<u>Галузь знань:</u> 19 Архітектура та будівництво <u>Спеціальність:</u> 193 «Геодезія та землеустрій» <u>Освітня програма:</u> 193 Геодезія та землеустрій, бакалавр	<u>Обов'язкова</u>	
<u>Змістових модулів - 2</u>	Рівень вищої освіти: перший Ступінь освіти: бакалавр	Рік підготовки:	
<u>Загальна кількість годин - 180</u>		<u>2-й</u>	<u>2-й</u>
		Семестр	
<u>Тижневих годин для денної форми навчання:</u> <u>аудиторних - 3</u> <u>самостійної роботи студента - 7</u>		<u>3-й</u>	<u>3-й</u>
		Лекції	
		<u>30 год.</u>	<u>8 год.</u>
		Практичні, семінарські	
		<u>30 год.</u>	<u>8 год.</u>
		Лабораторні	
		<u>- год.</u>	<u>- год.</u>
	Самостійна робота		
<u>120 год.</u>	<u>164 - год.</u>		
<u>Вид контролю: іспит</u>			

2. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема 1. Вступ. Предмет та система земельного права, земельні відносини та джерела земельного права

Поняття предмета земельного права. Метод земельного права. Поняття і основні принципи земельного права. Система земельного права. Джерела земельного права.

Тема 2. Право власності на землю

Загальна характеристика права власності на землю. Право державної власності на землю. Право колективної власності на землю. Право приватної власності громадян на землю.

Тема 3. Право користування землею

Поняття землекористування. Форми землекористування. Припинення і перехід прав на землю. Вилучення (викуп) земель. Плата за придбання землі у власність, земельний податок, орендна плата за землю. Права і обов'язки власників землі та землекористувачів. Захист і гарантії прав власників землі та землекористувачів.

Тема 4. Земельні сервітути та обмеження прав на землю

Зміст права земельного сервітуту. Види права земельного сервітуту. Порядок встановлення земельних сервітутів. Дія земельного сервітуту. Припинення дії земельного сервітуту. Обмеження прав на земельні ділянки.

Тема 5. Набуття та реалізація права на землю

Основні положення набуття та реалізації права на землю

Тема 6. Гарантії прав на землю, її охорона та відтворення

Поняття гарантій прав на землю. Способи захисту прав на землю. Правове забезпечення відшкодування збитків власникам земельних ділянок і землекористувачам. Вирішення земельних спорів.

Тема 7. Державне управління в галузі земельних відносин

Система органів управління в галузі земельних відносин

Тема 8. Правовий режим земель сільськогосподарського

призначення

Особливості правового режиму земель сільськогосподарського призначення. Земельні ділянки особистих селянських господарств. Земельні ділянки для ведення садівництва, городництва, сінокосіння і випасання худоби. Земельні ділянки для ведення фермерського господарства.

Тема 9. Правовий режим земель житлової та громадської забудови

Поняття і склад земель населених пунктів. Планування використання земель населених пунктів. Землі міст. Землі сільських населених пунктів. Земельні ділянки для індивідуального, житлового, гаражного і дачного будівництва.

Тема 10. Правовий режим земель природно-заповідного та іншого природоохоронного призначення

Правовий режим земель природно-заповідного та іншого природоохоронного призначення.

Тема 11. Правовий режим земель оздоровчого, рекреаційного та історико-культурного призначення

Землі природоохоронного призначення. Землі оздоровчого призначення. Землі рекреаційного призначення. Землі історико-культурного призначення.

Тема 12. Правовий режим земель лісгосподарського призначення

Поняття і загальна характеристика правового режиму земель лісового фонду. Право лісокористування. Державне управління в галузі використання, охорони, захисту та відтворення лісів і земель лісового фонду. Правове регулювання відновлення лісів та лісорозведення. Забезпечення охорони та захисту лісів.

Тема 13. Правовий режим земель водного фонду

Правовий режим земель водного фонду

Тема 14. Правовий режим земель промисловості, транспорту, зв'язку, енергетики, оборони та іншого призначення

Загальна характеристика правового режиму земель промисловості, транспорту, зв'язку, оборони та іншого призначення. Землі промисловості. Землі транспорту, зв'язку та іншого призначення. Землі для потреб оборони.

3. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви тем	Кількість годин									
	денна форма					заочна форма				
	усього	у тому числі				усьог о	у тому числі			
		л	п	лаб	с.р		л	п	лаб	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
ТЕМА 1. Вступ. Предмет та система земельного права, земельні відносини та джерела земельного права	18	4	4	-	10	11	-	-	-	11
ТЕМА 2. Право власності на землю	14	2	2	-	10	11	-	-	-	11
ТЕМА 3. Право користування землею	14	2	2	-	10	11	-	-	-	11
ТЕМА 4. Земельні сервітути та обмеження прав на землю	14	2	2	-	10	11	-	-	-	11
ТЕМА 5. Набуття та реалізація права на землю	12	2	2	-	8	12	1	1	-	12
ТЕМА 6. Гарантії прав на землю, її охорона та відтворення	12	2	2	-	8	12	-	-	-	12
ТЕМА 7. Державне управління в галузі земельних відносин	12	2	2	-	8	12	-	-	-	12
ТЕМА 8. Правовий режим земель сільськогосподарського призначення	12	2	2	-	8	13	1	-	-	12
ТЕМА 9. Правовий режим земель житлової та громадської забудови	12	2	2	-	8	13	1	-	-	12
ТЕМА 10. Правовий режим земель природно-заповідного та іншого природоохоронного призначення	12	2	2	-	8	13	1	=	-	12
ТЕМА 11. Правовий режим земель оздоровчого, рекреаційного та історико-культурного призначення	12	2	2	-	8	14	1	1	-	12
ТЕМА 12. Правовий режим земель лісгосподарського призначення	12	2	2	-	8	14	1	1	-	12

ТЕМА 13. Правовий режим земель водного фонду	12	2	2	-	8	14	1	1	-	12
ТЕМА 14. Правовий режим земель промисловості, транспорту, зв'язку, енергетики, оборони та іншого призначення	12	2	2	-	8	14	1	1	-	12
Усього годин	180	30	30	-	120	180	8	8	-	164

Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Вступ. Предмет та система земельного права, земельні відносини та джерела земельного права	4
2	Право власності на землю	2
3	Право користування землею	2
4	Земельні сервітути та обмеження прав на землю	2
5	Набуття та реалізація права на землю	2
6	Гарантії прав на землю, її охорона та відтворення	2
7	Державне управління в галузі земельних відносин	2
8	Правовий режим земель сільськогосподарського призначення	2
9	Правовий режим земель житлової та громадської забудови	2
10	Правовий режим земель природно-заповідного та іншого природоохоронного призначення	2
11	Правовий режим земель оздоровчого, рекреаційного та історико-культурного призначення	2
12	Правовий режим земель лісгосподарського призначення	2
13	Правовий режим земель водного фонду	2
14	Правовий режим земель промисловості, транспорту, зв'язку, енергетики, оборони та іншого призначення	2
	Разом	30

Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Вступ. Предмет та система земельного права, земельні відносини та джерела земельного права	10
2.	Право власності на землю	10
3.	Право користування землею	10
4.	Земельні сервітути та обмеження прав на землю	10
5.	Набуття та реалізація права на землю	8
6.	Гарантії прав на землю, її охорона та відтворення	8
7.	Державне управління в галузі земельних відносин	8
8.	Правовий режим земель сільськогосподарського призначення	8
9.	Правовий режим земель житлової та громадської забудови	8

10.	Правовий режим земель природно-заповідного та іншого	8
11	Правовий режим земель оздоровчого, рекреаційного та історико-	8
12	Правовий режим земель лісогосподарського призначення	8
13	Правовий режим земель водного фонду	8
14	Правовий режим земель промисловості, транспорту, зв'язку, енергетики, оборони та іншого призначення	8
	Разом:	120

Основні види самостійної роботи, передбачені при опануванні навчальної дисципліни (як приклад):

1. Вивчення лекційного матеріалу.
2. Підготовка до практичних занять,
3. Опрацювання та вивчення рекомендованої літератури та нормативних документів.
4. Робота з інформаційними ресурсами мереж Інтернет (пошук та обробка інформації).
5. Виконання завдань самостійної роботи.
6. Самоконтроль та самодіагностика засвоєння змісту освіти.

4. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Навчальними технологіями, які використовуються на лекційних та практичних заняттях, з метою активізації навчально-пізнавальної діяльності здобувачів вищої освіти при вивченні дисципліни передбачається: проблемні лекції, розв'язування творчих завдань, презентації, візуальне супроводження навчального процесу (відеопрезентації, відеозаписи тощо).

5. ФОРМИ КОНТРОЛЮ, МЕТОДИ І КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Форми контролю:

- екзамен.

Методи оцінювання:

- опитування;
- виконання письмових робіт;
- тестування;
- розв'язання практичних задач.

Загальна підсумкова оцінка з навчальної дисципліни виставляється відповідно до методики накопичення балів за результатами поточного та підсумкового контролю.

Таблиця 5.1. Схема нарахування балів, які отримують здобувачі вищої освіти спеціальності 193 «Геодезія та землеустрій», освітньої програми «Геодезія та землеустрій».

Поточний контроль														Семестровий контроль	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	T13	T14		
4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	6	6	4	40	100

T1, T2 ... T14 – теми навчальної дисципліни.

Таблиця 5.2 Взаємозв'язок між результатами навчання та обов'язковими видами навчальної діяльності (робіт)

Результати навчання	Види робіт			
	Тест	Письмова робота	Практичне завдання	Усна відповідь
ПНР4. Знати та застосовувати у професійній діяльності нормативно-правові акти, нормативно-технічні документи, довідкові матеріали в сфері геодезії та землеустрою і суміжних галузей.	+		+	
ПНР6. Знати історію та особливості розвитку геодезії та землеустрою, їх місце в загальній системі знань про природу і суспільство.	+		+	+
ПНР12. Розробляти документацію із землеустрою, кадастрову документацію і документацію з оцінки земель із застосуванням комп'ютерних технологій, геоінформаційних систем та цифрової фотограмметрії, наповнювати даними державний земельний, містобудівний та інші кадастри.	+	+	+	

Критерії оцінювання

Оцінювання навчальних досягнень здобувача освіти відбувається відповідно до прийнятої шкали оцінювання в Університеті. Поточний контроль реалізується у формі опитування за темами дисципліни, виступів/доповідей на заняттях, участю в розв'язанні практичних завдань/задач/ ситуацій/кейсів. До поточного оцінювання

допускаються всі здобувачі, відповідний розподіл балів зазначено у коментарі до завдання, мінімальна кількість балів – 40, а максимальна – 60, у тому числі 10 балів – максимальна оцінка за академічну активність. Підсумковий контроль проводиться у формі заліку. Засобами діагностики результатів навчання є стандартизовані тести.

До підсумкового семестрового контролю з навчальної дисципліни допускаються лише ті здобувачі освіти, що успішно склали поточний контроль або відпрацювали пропуски, отримавши мінімум від 20 балів, максимум – 40, таким чином щоб загальна кількість балів відповідала мінімальній межі у 60 балів.

Таблиця 5.3 Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		Екзаменаційна оцінка	Залік
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

6. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ, ПРОГРАМНЕ, НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Методичне забезпечення дисципліни «Землепорядні вишукування»

включає:

- 1) Навчальну програму дисципліни;
- 2) Робочу програму навчальної дисципліни;
- 3) Конспект лекцій з дисципліни;
- 4) Пакет контрольних завдань для самоконтролю знань студентів;
- 5) Методичні вказівки для практичних занять і самостійної роботи з дисципліни «Земельне право» для студентів спеціальності 193 «Геодезія та землеустрій» за освітнім рівнем «Бакалавр».

7. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна література

- 1) Конституція України від 28.06.1996, № 254к/96-ВР. Відомості Верховної Ради України, 1996, № 30 (23.07.96), ст. 141.
- 2) Земельний кодекс України від 25.10.2001, № 2768-III. Відомості Верховної Ради України, 2002, N 3-4 (25.01.2002), ст. 27.
- 3) Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755 – VI. Офіційний вісник України 2010, № 92 (10.12.2010) ст. 3248.
- 4) Цивільний кодекс України від 16.01.2003, № 435-IV Офіційний вісник України, 2003. № 11 (28.03.03), ст. 461.
- 5) Закон України "Про використання земель оборони" від 27.11.2003, № 1345-IV // Відомості Верховної Ради України, 2004, N 14 (02.04.2004), ст. 209
- 6) Закон України "Про державний контроль за використанням та охороною земель" від 19.06.2003, № 963-IV. Відомості Верховної Ради України, 2003, N 39 (26.09.2003), ст. 350.
- 7) Закон України „Про державний земельний кадастр” від 07.07.2011 р. №3613-VI. Відомості Верховної Ради України, 2012, № 8 (24.02.2012), ст. 61.
- 8) Закон України „Про землеустрій” від 22.05.2003 р.
- 9) Закон України "Про меліорацію земель" від 14.01.2000, № 1389-XIV. Відомості Верховної Ради України, 2000, N 11 (17.03.2000), ст. 90.
- 10) Закон України „Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень” від 01.07.2004 №1952- IV
- 11) Закон України "Про фермерське господарство" від 19.06.2003, № 973-IV // Відомості Верховної Ради України, 2003, N 45 (07.11.2003), ст. 363.

Допоміжна література

- 1) Журнал "Землевпорядний вісник", 1997 - 2021 рр - <http://zemvisnuk.com.ua>
- 2) Аграрне право України. Підручник. За ред. В.З. Янчука. К., 2000
- 3) Екологічне право України. Особлива частина : навч. посіб.. О.М. Шуміло, В.А. Зуєв, І.В. Бригадир та ін. К.: Центр учбової літератури, 2013.
- 4) Земельні ділянки : Законодавство. Роз'яснення. Судова практика // Бюлетень законодавства і юридичною практики. – 2018. – № 12. – 416 с.

Інформаційні ресурси в Інтернет

- 1) Література бібліотеки ЛНАУ та Електронного ресурсу навчально-

методичного забезпечення ЛНАУ.

2) Інтернет-ресурси:

3) nbuv.gov.ua - електронний каталог Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського;

Інформаційні ресурси в Інтернет

1) Література бібліотеки СНУ ім. В.Даля та Електронного ресурсу навчально-методичного забезпечення СНУ ім. В.Даля.

2) Інтернет-ресурси:

zakon.rada.gov.ua - офіційний веб-сайт Верховної Ради України;

nbuv.gov.ua - електронний каталог Національної бібліотеки України імені В. І. Вернадського;

korolenko.kharkov.com - електронний каталог Харківської державної наукової бібліотеки імені В. Г. Короленка.